

شەستۆشەش بەرامبەر بە ئاشبە تا ... کا میار سا بیر

هەك، دۆڤ "جەلالیەت، لای مام جەلال و ئاشبە تا یش لای ما ەى مەلا موصطەفا، گەرى دەرۆونیان دروستکردبوو. ئاشبە تا بە مەلا موصطەفا، گلان و بە مام جەلالیش ەستانو و راستکردنەو ەى ەڤە کوشندەى جەلالیەت، بوو" لا ۱۷۸-۱۷۹. مام جەلال بە ئۆو ەى کەمەڤ، بەتەواو ەى جەو بکات و پەتى ئەم جەوکار یش لەدەستى خەیدا بەت، گەرتنى ئەم پەتەى بە نەو شیرۆان موصطەفا سپارد و د. کەمال خەشناو یش کە لە خەتى گەشتیدا سەرکردە و ئەندامى مەکتەبى سیاسى ەى کەتیش بوو، بە قودرەتى قادری مام جەلال و بە قودرەتى قەدیرى نەم، کرا بە قائیدەى کەمەڤ و بە لیستەک کە نەم لە پەشتیەو بوو، ماستەرما یندە کە یشى مام، بوو، دەنگەکی زەرى لە کەفرانسى کەمەڤدا، ەنا.

مام، چونکە ەکەتەى بە حیزبى خەى زانیو و نەم، شەبەحەى (تارما ەى) سیاسى مام بوو، بەتەنیا لەگە قاسلمەدا دادەنیش و بەیاری ناردنى ەزى پەشمەرگەى ەکەتەى دەدەن بە شەڤکردن لەدژى ئەرەن، لەناو کوردستانی ئەرەندا، ەاوکار ەى "حەکا" ەى قاسملە، دەکەن. لە بەیارەکی سیاسى ئاوا حەساس و ستراتیژیدا، کەمەڤ، ەکەتەى، مەکتەبى سیاسى و ەزارەن ەزار کادیری سیاسى و ەسکەر ەى، تەسبیحەکەى دەستى مام و پاکەتە جگەرەکەى نەم، بوون و حەسابى ئەحەلەکیشیان بە نەکراو. ئۆو زەمانە، نەم و فەرەیدوون، کوانووى نەتەو پەرتەى بوون و کەمەڤ و تار ەن لەژەر سەردەەى "مەسەلەى کورد، ەکە مەسەلە ەى ەن چەند مەسەلە ەک"، دەنووسى و لە رادیو ە بەاودەکرانەو.

کەمەڤ خورافاتى ئایدیەلەزى و ناسیەنالیزمى جەلالیزمیان تەخشان دەکرد، دەیان ەزار گەنجى سەرگەردانیشیان تەفرەدە و حەماسى کوردایەتەیان، لەرفەى دەکرد. لا ۲۳۲-۲۳۳. راستیەکەى ئاکامى ئۆو پەشتیەى ەکەتەى لە حەکا، بە ئۆو بوو، مەمانە لای مەدام دروست بکەن و موفاو ەاتیان لەگەدا بکات و ئۆو بوو کرا. دواتر، نەم مام و نەم، مەسەلەى کوردیان بە ەکە پاکەج سەیر نەکرد و تا مردیش، ەکە مەسەلە نەبوو لایان، بەمەم بە گەرمکردنى حەمامى کوردایەتەى، دەبووا ە بە کەتەرەى ناسیەنالیزم، ەندە کات، حەمامەکەى پەگەرم بکەن.

نووسەر بـ قـوـلى خـى، دىنى تاك نووسەر بووم پشتيو انيم لـ و
هـوـستى يـكـيتى نـكـرد و ناـزايى خـيشى نـشارد بوـو. ئـگـر
ئـمـ راست بـت، بـرچاـوـشـنـتر بوـو لـ هـمو قـيـادى يـكـيتى،
بـمـام لـگـگـ خـورافاتـ نـتـوـيـد كـانى تـريـدا بـ تـايـبـتى سـوتـانـدى
رـگـزنامـ عـراقـيـد كـيدا، بـهـيـچ لـحـيمـك نـاتـوانـر بـيـكـو
بـلـكـنـر. هـرـوـها، وـاى ئـوـى هـك، هـسـوـنـرى رـادىـى شـش
بوـو و بـشى هـر زـرى و تـار سـياسـيـكـان، ئـو تـغـذـيـى كـردوون،
بـمـام لـ واقـيـعـدا و لـ ناوـنـكى كـتـبـد كـيدا، پـاش ئـو هـمو سـا
لـ تـمـن و لـ تـجـروـبـ، لـ بـارى فـيـكـرى، كـولتـوورى و مـعـريـفـى
سـياسـيـو، زـر دـستـوپ سـپـيـ و جـگـ لـ شـاعـير كى زماـن پاراـو،
پـتـنـشـاى سـياسـي و فـيـكـرى، تـدا نا بـيـنـم.

ئەوانى لى نىم-ئو نىزىك بوونى لى شاخ، ئۆي لىدىگەن كە ئامادە بوو لىگەن چاچىيەكە خەيدا ئىگەر خاۋنى راي جياواز بووايە، بى ھەفتە و بى مانگ، كەشە، مەلەنە و رەكەبەرى بىكەت. بىقەۋلى خەي، بىس لى داخى مەمەستە جەغەر (ئەستە ئەمەش لى موبايەچىيەكەنى دەۋەتە رەيەيە)، ئەرسەلەن بايىز دىكەت بى رەپرسى رادىيە شەشەش و بىرەرسى دىسگەي رەگەيەن بى ۋەكەلەت، ۋەۋەي ئەۋەي خەشى بى ئەرسەلەنەشە نەھەتەۋە، لا ۲۴۳-۲۴۴. ئەۋەي ۋەي لى مەم جەلال كەدەۋە لى شەستەكەنەۋە قەئەدى يەكەمە جەلالىيە ۋە دۋەتە يەكەتەيە بىتە، ئەۋەبوۋ كە تۋەنە مەبەلەيە پەپەلەزمە زەر بوۋە.

لەگە ئەشائیرەکان و نوخبەکاندا، لەگە جووتیاران و ئاغاکاندا، توانیویەتی مامە بکات و سەرنجی زەربەیشیان بە لای خەری رابکەشت. چەن صەدام بە زەبری ترس و پارە، کەمەمە خەکی کردبوو بە "ئەصدیقا = دەستان" و "وڵاتیانی کەییو؟" بە پەچەوانەو، مام "دەست و یار"ی لەسەرتاسەری کوردستانی عێراقدا هەبوو (تەستایش)، زەربەیشیان وڵاتی رەحیی و مەراڵیان بەی هەبوو، لە کاتێکدا ئەمە لە هیچ قیادییەکی تری کوردستاندا (دوای موصطفا بارزانی)، بوونی نەبوو و دووبارەیش نابەتەو. بەشەکی زەری ئەوانە لەگەم، هاوآبوون، وڵای ئەوێ لەکەیی (سەمانیی) بوون، هاوکات، دەستایەتیە کەیشیان مەم و تەسەر نەبوو و هەریگزیش ناوچەکانی تری کوردستانی عێراقی، نەگرتوو تەو.

لله بـشي سـدا، باسی ئه و هـموو تـر ر و کـوشـتار و ژـنـکـوشـنـه مان کرد
که سـر کردایـه تـی یـکـه تـی و کـم مـه، راسـتـه و خـ سـر پـر شـتـیـان
کردوو. له پردـک که ئـمـمـر و ئـو پـری بـر گـهـو بـه یـکـه و

دې بېستنه و، پاش تېپېښه ينى نم و فوئاد مېعصوم، د بېنر پشمېرگه يک بېناوې عيماد، هېډېت و گومان د خړتې سېرى، دواتر د سټېسېرى د کڼ و شولېک هلې بې هېډېک وېت، د رېباز د بېت و خې تېسليمې رژېم د کات و. براپېکې ناوې حېدېر، پشمېرگه يې و دې بې براکې د سوتېت و نامېک بې ژنېکدا د نېرېت (نامېک د گېرېت)، چونکې شېش وېدې شېرېفېان پېداو، بېت و هېچې لېناکېن! بېم حېدېر د زانې داوېکې بې کوشتنې براکې و لې نامېکدا، پېدېت "هېرچېت کردو و نېيېت و، خېت بې د سټ و بې دې دې تېکوزن" لا ۲۷۰.

لېسېر ئ و نامېک و ئ و دې، حېدېر د کوزن. بېر لې تېرېبارانکړنې، پېدېتېن دوا وېدېت بکې، ئ وېش دې لې پام ئم بېردې گېورېدا د تېقېم لېمېکېن، گولېکېان هېگېنېد و بېرخېتان د کڼ و، دوو مېش تکام لې شېش ئ وې بې با بې خائېن ناوېدم نېکات و باوکودايکې لېناو خېکدا بې باوکودايکې خائېن نېناسرېن ۲۱۷. هکې، جوان ئ و روون د کات وېکې بې قانونېکې سزې دې وېتې عېراقېش، نېدې بووې حېدېر کې هېچ تاوانې نېيې (جگې لې براوون)، بې و شېوې تېرېرېستېيې جېبانانې بېکوزرايې. دې مېعلومې قېادې سېاسې و عېسکېرېيېکېان، بې مردو و زېندوويان و (لې ناوېکېتېي و گېنېاندا)، لې پشېت ئم تېرېرکړنې و بوونې. کوشتنې حېدېر، جگې لې تېرېرېزمې ستالېنې، هېچ لېکدانې وېکې تر هېناگېرې. جېگې تېرېرېمانې لېناو ئ و هېموو قائېدې تېرېرېست و پېاوکوزانې شاخدا، کېسکې وکې مولازم عومېر، بې شداريې شېي پشېتشان ناکات و بې شېهم وې دېت "نامې وېت لې مېژودا بې شېوعېيکوز ناوېبرېم" لای ۳۰۸.

مام جېلال، چونکې يېکېتېي بې ماې خې د زانې، بې ئارېزووې خې ئم قائېد دادېن و ئ و لا دېبات. هېر لېرېش وېي، جېخت لې دېکېم وېکې نم بې ئنقېست و بې ئېجېنداو، لېلايېن مام وې، تېعېن کراوې بې مېمورېيې تېکې سېاسې کې نزيکې ۱۵ ساېکې خاياندا (بې راپېيېنېش و). مام، داوا لې هک د کات لېسېرېتاي چوونې دېر وېدا (کېتايې حېفتاکان) با لېسېکړدایېتېي نوې بزوتنې وې سېشالېستدا داتېنېم لا ۷۴. پاش ئ وې قېادې و قاعېدې و هېزې پشمېرگې بزوتنې و، لې يېکېتېي جودا بوونې و، مام جارکې تر لې و قوېانې لې بېردېستېدا بوون بې هاوکاريې نم، قېادېکې تېرې بې بزوتنې و يېکېتېي دروستکړد و. ئمې لېگې زېر کېسېتردا کردو و. لې شېخ عېبدولکېرېمې شېدېت وېکې عېسکېرې فېرار بوو،

کرا به ئه ندامی سه کردایه تیی به عهلی حه وه زه تاد.

گه وره ترین گرفتیه تا به بانیه، ئه وه بووه جورئه تی سیاسی نه کردوو، داکه کی له ته حالوه عه سه رهیه که ی بکات له گه عه بدوله لام-عارف و دواتر به عهیه کان (له ۱۹۶۸ وه) که به جاشایه تیی ۶۶ ناوره د بووه. تا ئه ستایش، هیه که سه که له بهای جه لالییه کان، به "نم" شه وه، جورئه تیانه نه کردوو له لای که م داکه کی له وه به که نه له گه عه حکومه تی عه اراقدا، دژی جاشایه تیی ئیقلیمیه (ئهران و ئیسراییل)، شه ده که نه! هه کاره که یشی ئه وه یه، خه یان خاوه نی چه ته گه رهیه که ی ئه یلول بوون که دژی قاسم هه یانگیرساند و دواتریش راوهران به هه مه دان و به که ره جه، ده ی کوردایه تیانه ره گه ی په نه ده دان، ره خنه له پر سه سی په عه ماله تی ئه یلول به گهرن. ئه مه له کاته که دا بووه که بهارزانی نه که هه ر موخته مه دی ساواک و مه ساد بووه، به که ره که خزمه تی به ره وه وه نه دیه ئه منیه کانی ئه وانی ده کرد. به کورتیه که ی تا به بانیه، حه نییه به جاشایه تیی ئیقلیمیه له وه چه شه ی بهارزانی هه بووه، به مه م به شه ره وه جاشایه تیی به عه اراق ده کرد که کوردستانه که ی خه ی (کوردستانه عه اراق) به شه کی ئه وه ده وه ته بووه.

رووداو به کان و راستیه کانی ئه وه یاخیه بوون و عه ماله ته ئیقلیمیه ی ئه یلول، دواتر ئا شه ته و ده سه ته کردنه وه ی شه ی چه کدارییه، وه ای ئه وه ی کاره ساتی سیاسی و ئا بووریانه به سه ره کوردستاندا هه نه، به مه م زه ره گرنگه نه وه ی نو (مه به سه ته له گه نه جانی کوردستانه) له وه حه قیه ته مه ژووید ته به گه نه که زه ره یینه ی شه شه گه و میلیشیاکانی شاخ، کاته خه یشی بهزرگانیه به مه سه له ی سیاسی کورده وه کردوو و زه ره یینه ی ره های ئه وه سیاسیه نه ی را بردوو (زه ره یینه یشیه له ژیهاندا ماون)، ته واوی شه شه و حیزبه کانیان به به نه ما و مندا به کانی خه یان به کاره نه وه. ئه م موسته عمه ره تورکی و پر که سیه ئه رانییه ی هه یش، به ره مه می ئه وه چه ته گه رهیه سیاسی و ئا بوورییه ی که له کوردایه تییدا، فه ره مه له بووه. که مه ی ره نه جده رانییه، جه که له دره ی که گه وره ی سیاسی له مه ژوو کوردستاندا، ته به کی گه وره بووه به راو کردنه گه نه جان و به کوشتدانیان، له په ناو ئه جه نه دای هه نه د سیاسیدا، هه زاران گه نه جی کوردستانیه له حه فتاکان و هه شهاکاندا به قوه گی ئایدیه له ژیه ی شه شه گه ییدا کرد.

له م نه وه نه دایه دا، ته نیا و ته نیا، نه شه مان و خه کی کوردستان، زیانه مه ندی سه ره کی بوون. به راو کانه شه ته نیا که مه مه به نه ما یه سیاسی و هه نه ده حیزبه سیاسیه که هه موویه ئه ولادی شه ره عیه مورته ره زیقه خا نه که ی کوردایه تیی بوون. شه شه ی نو، وه ای ئه وه ی

خوښنی د پان هـزار هاوو پاتی رژانـد، ئـفـال و کیمیاویشی بـسـر گـلی کورددا هـنا کـ بـعـثیـهـکان پـهـهـسانـد، هاوکات بـشـک بوو لـ راستکردنـوی ئـو بارـ سایکـلـژیی لـ ۱۹۶۶دا روویدا و لـ ۱۹۷۵ دا هـلـکی مـژووی و ئیقلیمی بـهـی ئـشبـتاـو، بـ هـکـوتـ شـی گوـانـیش بـ درـژـدان بـ مـنـپـلـکردنـی شـش لـدـستی بنـمـا یـکـدا، تاوی سـند و سـرـنـجام، نیشتمان ئـوکات و ئـستایش، بـس بـ بنـمـا سیاسیدکانی کوردایـتی و مـئمورـکانیان بوو کـ بـسـر چـندین حیزبی تردا، دابـش، بوون.

کتابتاتی۔